



# Klic TRIGLAVA

LETO VI.

16.marca 1953

ŠTEV.113.

## POLITIKA KORISTNOSTI

=====

Danes, če bo šlo vse po načrtu, se Tito izkrca v Londonu. Kot da bi žar ka luč osvetlila preje medle predmete, je ta obisk ostro pokazal, kako se je Tito približal Západu. Vsi znaki so bili vidni že preje. Na vse načine se je titovska vlada prizadevala, da pobeli zunanje lice Jugoslavije in se naredi prikupnejšo. Na debelo zamenjujejo napisne table svojih ustanov, glasno sprejemajo resolucije, hrepeneče po mednarodnem sodelovanju, graciozno popuščajo v zadevah, ki godijo Západu, a ne spdkopavajo komunistične zgradbe.

Z vso silo notranje politike in prosvete se bore proti religioznosti in "mračnjaštvu". A obenem poskrbe, da zapadni tisk objavi sliko smehlja jočega se maršala v razgovoru s katoliškimi škofi. Pripravijo zakon o verskih skupnostih, ki ne prinaša nobene spremembe v obstoječo prakso. A obenem napravijo na Západu videz velikodušnih popustov. Glasno se hvalijo z demokratizacijo dežele in najdejo vedno dovolj omejenih Západnjakov ki verjamejo. Vendar jim ne hite razlagati svojega pojmovanja "demokracije". Za ceno slovenske Koroške si pridobe naklonjenost dunajske vlade, koroške Slovence pa naženejo na volitvah glasovat za avstrijske socialiste.

Politiko približevanja k Západu narekujejo Titu obrambni in gospodarski, kakor tudi partijski in notranjepolitični interesi. Le včasih si rahlo nasprotujejo. Tako podžiga komunistično navdušenje s svetovnim poslanstvom vodstva tretje sile. A v isti sapi se veže preko Grčije in Turčije malodane na Atlantski pakt in izjavlja, da so pripravljene sklepati podobne pogodbe še z drugimi zapadnimi silami. Na Západu jim je dobrodošel. Nimajo posebnih simpatij do rdečega maršala, niti ne skrbe za jugoslovanske narode, ampak zasledujejo le lastne koristi, ki so kljub kretkovidnosti preizkušen kažipot njihove zunanje politike. Koristnost zaradi obrambe, zaradi političnega slabljenja Sovjetov, vabečega zgleada za satelite in zaradi trgovine jih vodi na pota stare diplomacije, kjer zunanji svet nič ne brigajo notranje zadeve.

Kljub temu se najdejo ljudje, ki iz raznih vzrokov nočejo prezreti grde notranjščine za pobeljenim licem. Zato mora biti Tito previden. Izučila ga je sramota, ki jo je doživel s Svobodno delavsko zvezo, ki ga je zavrnila in vsemu svetu oznanila, da jugoslovanski delavec ni svoboden. Angleškemu časnikarju izjavlja, da zdaj ne bodo silili v Socialistično internacionalc. Pač dobro čuti njeno razpoloženje in za nič na svetu noče doživeti ponovne sramote.

Končala se je Titova bleščeča osamljenost, ki je bila v resnici bedna in siva. Nič novega in nič presenetljivega ni to. Presenetljivo je le, da nekateri naši ljudje ne vidijo dejstev. Vendar moremo pričakovati, da bo brezobzirna politika lastnih interesov imela na dolgo dobo vsaj eno dobro posledico: prizadeti narodi se bodo streznili in uvideli, da se na tujce ne morejo zanašati. Prepričani smo, da Slovenci prenesemo tako dozorelost.

===

Popravek: Obžalujemo, da se nam je v prvi uvodnik 112. številke pri omem bi pokolja 260 Srbov v Glini vrnila tiskovna napaka. Nadškof Stepinac je pokolj obsodil 14. maja 1941 in ne 14. marca, kot je bilo omenjeno, in ko Paveličeve države še nikjer ni bilo.



KOROŠKE VOLITVE

Kaj se je zgodilo na slovenskem Koroškem, da je dr.Tišlerjeva (Kršč. demokratična) stranka na volitvah padla od 4617 glasov, ki jih je dobila leta 1949, na 3892; in da se je število znanih slovenskih glasov od 1. 1949 (6694) znižalo na 2802?

Ko so v Avstriji napovedali februarske volitve v državni in deželne zbornice, je med koroškimi Slovenci pričelo prevladovati mnenje, da je treba iti na volitve združeno. Le na ta način bi Slovenci dobili največje možno število glasov, rešili omahljive glasove in kar se da znižali običajne ali morebitne vzdržane glasove. Kot je ta ideja po skupnem nastopu lepa, vendar ni mogoče mimo dejstva, da gre za sodelovanje s komunisti, ki ne poznajo "lepe igre" in ki povsod stremijo, da kot manjšina nadvladajo večino, pri čemer kaj malo izbirajo sredstva. Res pa je, da so njihova sredstva omejena, ker niso stranka na oblasti in da so 1.1949 ob volitvah stali 1:2 v korist demokratičnih Slovencev. Vsekakor so demokrati stali v začetku na boljšem položaju, ki bi ga mogli dobro izkoristiti.

Kaj se je torej zgodilo?

20.novembra lani je dr.Tišlerjev Narodni svet koroških Slovencev moдро pozdravil misel po združenem nastopu in to sporočil predstavniku titovske Demokratične fronte. A že v tem so postavili pogoj, na katerega od Fronte, ki jo vodijo komunisti, niso mogli pričakovati pristanka: Fronta naj izjavi svoje stališče do naslova (skupne) stranke, ki naj bi "izpričeval (njeno) slovensko in krščansko obelježje". Tudi ni jasno, zakaj se je že govorilo o skupni "stranki", kot da ne bi bilo drugega rahlejšega načina skupnega nastopa. Ker so na vse to bili titovci tihi, se je sestavila tretja posredovalna skupina "rodoljubov", poštenih in uglednih mož. Njihovo delo ni bilo lahko in dejansko ni rodilo nobenih sadov. Fronta je odklonila sodelovanje; Narodni svet je sicer izjavil, da bo še vedno čakal do 27. decembra na morebitno ugodno sporočilo posredovalcev, toda je že devet dni pred tem rokom svojo Ljudsko stranko preimenoval v "Krščansko demokratično", pod katero naj se "za volitve dne 22.februarja 1953 združimo vsi Slovenci in Slovenke".

Ni dvoma, da je bil z ozirom na izid volitev 1.1949 Narodni svet upravičen imenovati nosilca skupne liste. Ožji odbor Narodnega sveta je izjavil da bi lahko našli pot v Krščansko demokratsko stranko vsi, "ki na slovenski skupnosti in kulturi gradijo".

Vendar poti našli niso. Demokrati so nedvomno morali prikazati svojo dobro voljo za skupen nastop vseh Slovencev, da se ne bi izpostavili očitkom izdaje. Morali so tudi računati na goljufivost komunistov. Težak položaj, v katerem so nerodno postopali. Da bi prepričljivo dokazali, da Frontovcem ni do sodelovanja, bi morali ponuditi dovolj popustov in žrtev, da bi odgovornost za neuspeh padla povsem na druga ramena. Mogoče je na tem hem predvidevati, da nasprotnik nima dobrih namenov, toda pred svetom mu je treba to dokazati. Težko je najti pravo mero za kompromis in poleg iznajdljivosti je potrebno mnogo moralne odgovornosti. Vendar se pogajanj s šibkejšim nasprotnikom ni treba bati. Komunisti so nevarni le, ker ne izbirajo sredstev. V vseh drugih pogledih jih omejena miselnost grdo ovira.

Ne moremo reči, da je Narodni svet ubiral pri teh volitvah dobro tako tiko. To dokazuje izguba 725 glasov, kar za slovensko Koroško ni malo. Treba se je dalje s Kršč. dem. stranko vred čuditi, da so titovci v kljub povežavi na avstrijsko social. stranko v toliki meri uspeli. Gotovo pa se je vzdružalo glasovanje čedno število slovenskih volilcev, ki bi sicer volili skupno listo. "Če se hoče zajeti vse Slovence, je potreben sporazum obeh skupin smo čuli iz slovenskega Bilčovsa.

Po stari grdi navadi so se titovci posluževali gnusnega obrežovanja dr.Tišlerja na račun njegovega patriotizma. Vendar bi Ožji odbor Nar. sveta moral nekoliko pomisliti, predno je proglasil, da sta "strankin naziv in

KLIC TRIGLAVA  
53, Bucks Hill, Chapel End,  
Nuneaton, Warwickshire

strankin predstavnik naš program in temelj našega dela". Izkazujejo čudno demokratično pojmovanje in Frontovcem se dajejo v zobe.

Izhaja 1. in 3. ponedeljek v mesecu.

Ob 70-letnici prevz. škofa dr. Rožmana, ki jo je obhajal 9. marca, pišemo prihodnjič

### 'ZDAJ NI PRIMEREN ČAS' - Tito

Koncem tega meseca bo Svet Socialistične internacionale razpravljalo o svojem stališču in odnosu do Zveze komunistov Jugoslavije. Titovo zavzemanje za mednarodno sodelovanje socialističnih gibanj, izraženo na VI. kongresu jugoslovanskih komunistov lanskega novembra, je naravno izzvalo reakcijo med socialističnimi strankami zapadne Evrope, ki v glavnem sestavljajo Socialistično internacionalo. Tako je tajništvo te mednarodne organizacije povabilo vse svoje članice-stranke, naj povedo svoje mnenje. Februarska številka SINDIKALISTA, ki ga izdajajo jugoslovanski socialisti-begunci, je objavila odgovore štirih zapadnoevropskih socialističnih strank ter stališče "Socialistične stranke Jugoslavije-Inozemske delegacije", ki jo sestavljajo gg. Živko Topalović, Celestin Jelenc in Jože Germ ter ga. Milica Topalović.

#### Britanski laburisti

so ugotovili, da predstavlja politična evolucija v Jugoslaviji po razhodu z Moskvo in zlasti po zadnjih ustavnih spremembah "zelo drzen poskus velikega pomena", ki ga je treba realistično opazovati. "Treba je za Jugoslavijo sprejeti obstoj močne narodne vlade enotne stranke. Po vseh političnih in socialnih izkustvih v času med dvema vojnama in predvsem po trdi borbi Jugoslavije za njeno neodvisnost, je bila takšna vlada neizbežna, neizbežen pa tudi prihod partizanov na oblast... Jugoslavija ni parlamentarna demokracija, kot jo zamišljamo v Vel. Britaniji in to verjetno tudi nikdar ne bo postala. Njena skušnja z neko vrsto umetne in uvožene politične demokracije je bila malo ohrabrujoča, morda pa tudi ekonomski in socialni pogoji te dežele niso mogli ustvariti dovolj solidne osnove za režim parlamentarne demokracije." Laburisti nadaljujejo, da je Jugoslavija še vedno enopartijska država, policijska država, ki izpoveduje veliko število komunističnih teorij, toda "je videti, da so nekatere teh značilnosti na tem, da bodo izginile." Radi pa bi vedeli, če bo Jugoslovanom njihova revolucija prinesla novo obliko socializma, ki bi jih približala "naši obliki socialne demokracije, v duhu in praksi. Nedavne ustavne spremembe, simbolizirane z izvolitvijo maršala Tita za predsednika republike, zgleda, vlivajo upanje..." Jugoslavija je že podvzela korake, da odstrani centralizirano in birokratsko upravo, del oblasti je izročila "svetu proizvajalcev..., kar ne izključuje možnosti, da bi ta novi parlament dal priliko drugim silam in drugim mišljenjem, da vplivajo na politiko države in da tako morda pripravijo pojav drugih skupin in strank." Tretja najbolj pomembna novost pa je, da pripisujejo toliko važnosti "izrazu 'socialna demokracija' in temu, da bi pravi demokratični duh zares prodril v vse oblike javne dejavnosti..."

Tako ni uspeh ali poraz jugoslovanskega poskusa velikega pomena le za Zpad, da ima novega zaveznika, ampak je "življenjske važnosti za jugoslovansko ljudstvo, ki je desetletja trpelo pod okupacijo in slabo upravo. Če uspe v tem, da da sprejemljiv obrazec, bo ta mogel veljati tudi za druge dežele s podobnimi pogoji, ki se ne morejo prilagoditi zapadnemu parlamentarnemu sistemu in ki niso prijateljsko razpoložene do stalinizma." Zato laburisti smatrajo, da je treba spremljati to dogajanje "od blizu in nepristransko". Po drugi strani pa je važno, da pokažejo Jugoslovani iskreno željo po svobodni izmenjavi gledišč z zapadnimi socialističnimi strankami. Ustanovitev Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije je vsekakor znak te iskrene želje."

#### Nemško stališče

Zapadno nemški socialisti smatrajo, da je prav, da svobodni svet pomena Jugoslaviji, toda to ne pomeni "odobravanje totalitarnega sistema, ki vlada" Jugoslaviji. Poleg tega so stališča jugoslovanskih komunistov nasprotna Izjavi o načelih, ki jo osnova Socialistične internacionale.

#### Švedski socialisti

so "v načelu pripravljeni sodelovati samo s tistimi tujimi strankami, ki imajo isto stališče do politične demokracije in če so članice Internacionalne". Sicer so Švedi za izmenjavo pogledov in programov, toda "protivili se bodo vsaki formalni zvezi med dvema strankama"; in tako naj postopa tudi Internacionala, ki se je v "frankfurtski izjavi" zavzela za

to, da "mora demokracija vsebovati pravico do ustanavljanja opozicionalnih strank. Zato verjetno švedska stranka ne bo mogla biti članica takšne mednarodne organizacije, kjer bila tudi Komunistična partija Jugoslavije, dokler ta ne bo priznala organizirane opozicije režimu, v teoriji in v praksi." Švedi nočejo izpostaviti posmehu demokratske koncepcije s tem, da bi sprejeli jugoslovansko verzijo 'demokracije'. Poleg tega je treba vzeti v poštev tudi vprašanje Socialistične stranke Jugoslavije, ki je članica Internacionale; zelo neprijetno bi bilo, če bi Internacionala ime la formalne stike s partijo, ki preganja drugo članico-stranko. Prezgodnji poskus, da se privede jugoslovanske komuniste v Internacionalo, bi slednj "verjetno postavil pred resno krizo".

#### Holandci ne "iščejo zvez" s KPJ

Sicer imajo vtis, da hočejo Jugoslovani "spremeniti politično strukturo dežele. Toda ti poskusi stvarno niso pripeljali do politične demokracije... Ne vidimo, zakaj bi kot social-demokratska stranka... morali spreminiti svoje stališče v pogledu vzpostavitve stikov z Jugoslavijo" in nje-nimi komunisti.

#### Begunski socialisti iz Jugoslavije

so kratko pojasnili, kako je prišlo do komunistične vladavine in ponovili, da so "napredne socialne mere te vlade v nevarnosti, da propadejo, ker niso vzklile iz svobodne volje narodnih množic". Te njihove analize, že prej podane, ni doslej nihče ovrzel, tudi jugoslovanski komunisti ne, ki pa so se sicer lotili beguncev na grob način.

Naj bi Socialistična internacionala rajši branila "osnovne principe humanističnega socializma in nepotvorjene demokracije", poleg tega, da je v današnjem položaju nujno potrebno v svetu braniti svobodo, ki jo ogroža totalitarizem; zato je treba zbrati in zaščititi vse demokratske sile in stremljenja. "Izhajajoč iz tega stališča, naj Socialistična internacionala in njene narodne sekcije izkoristijo vsako možnost, ki bi se jim nudila, da vplivajo na notranji razvoj v Jugoslaviji v pravcu demokracije..!"

#### Oster Titov vonj

Kot je že videti iz teh odgovorov (vsi še niso bili objavljeni) razpoloženje za sprejem Jugoslavije v Internacionalo ni nič kaj ugodno. To vedo dobro tudi v Jugoslaviji, sicer ne bi Tito v intervjuju z dopisnikom londonskega neodvisnega OBSERVERJA izjavil, da Jugoslovani "želi sodelovati s temi (delavskimi) gibanji (na svetu) kot s celoto", vendar pa Tito ne smatra, "da je položaj zrel za hitro akcijo. Prvaki socialističnih partij namreč še vedno gledajo skozi stara očala, zato bo moralo minuti nekaj časa, da bodo razumeli, kaj se dogaja v naši deželi". Jugoslovani zato ne želijo ustvarjati komplikacij, ki bi nastale, če bi zdaj uveljavljali predlog. "Zato zdaj ne predvidevamo pristopa k Socialistični internacionali, dasi ne izključujemo takšne možnosti za bodoče. Sicer pa verjame da je sodelovanje z ozirom na mnoga mednarodna vprašanja možno celo ne da bi vstopili" v Internacionalo.

#### Njegov stik z begunci

Dopisnik ga je še vprašal, če ne bi morda jugosl. vlada, v prizadevanjih za ožjimi stiki s socialističnimi gibanji stopila v stik z izgnanimi prvaki socialističnih strank (srednje in vzhodne Evrope), ki zdaj žive na Zapadu. Tito je odgovoril, da že imajo stike s predstavniki naprednih gibanj in bodo sodelovanje izpopolnili preko svoje Socialistične zveze delovnega ljudstva. "Lahko rečem, da se more to raztegniti tudi na izgnane napredne socialistične prvake iz tistih dežel, ki jih zdaj obvlada Sovjetska zveza". (zps)

#### "PROTIKOMUNIZEM NI DOVOLJ!"

Cleveland, 7. marca. (Od našega dopisnika). - "Krščansko demokratska zveza srednje Evrope" bo imela od 13. do 15. marca v New Yorku svoj prvi kongres. Tedaj bodo zastopniki strank iz Češkoslovaške, Jugoslavije, Letonske Litve, Madžarske in Poljske sprejeli svoj statut in objavili osnovne smeri zvezinega delovanja. Iz tega naj bi bilo razvidno konkretno stališče glede pokomunistične Evrope, zlasti Slovenije, ki jo v Zvezi zastopajo prvaki "Slovenske krščansko demokratske ljudske stranke Jugoslavije".

BARČICA PO MORJU PLAVA

Tito prihaja v goste

London, 11. marca. (Od našega dopisnika)

Nepričakovano zgodaj, v soboto, je Tito odplul na obisk v Anglijo, kjer ga pričakujejo prihodnji ponedeljek - en teden preje, kot je bilo prvotno javljeno. Sprememba, ki je bila javljena v zadnjem hipu, je bila storjena, pravijo, na Titovo željo, češ da bi rad videl Edena, ki bo kasneje odšel v Pariz. Na misel mi prihaja, kako angleška policija mnogokrat ukani radovedno množico, ki čaka pred sodiščem, da bi videla morilca. Policaji se pripravljajo, kot da ga bodo vsak čas pripeljali, a medtem ga iznenada odpeljejo pri zadnjih vratih. Sprememba bo vsekakor nekoliko zmešala račune, če so bile recimo rezervirane dvorane za zborovanja tistih, ki mi = slijo, da zasluži maršal toplejši sprejem kot zgolj uradnega.

Tito medtem plove v spremstvu angleških rušilcev. Z njim so drž. tajnik za zun. zadeve Koča Popović, njegov pomočnik Aleš Bebler, načelnik odd. protokola (in b. pomočnik zun. ministra) dr. Smodlaka, poveljnik Titove osebne garde gen. maj. Milan Žeželj, načelnik operat. oddelka jgsl. generalštaba gen. maj. Miloš Šumonja ter pomočnik poveljnika vojne mornarice viceadmiral Josip Černi. Do danes ni bil objavljen točen program Titovega enotedenskega bivanja v Londonu. Zagotovljen mu je obisk pri kraljici in sprejem, ki ga bo priredila njemu na čast Laburistična stranka. Popović bo v sredo govoril Medparlamentarni zvezi. Poslanci, ki bi Titu radi izrazili nevoljo nad preganjanjem, niso zadovoljni z dosedanji odgovori zun. ministra, naj ugovore in razgovore prepuste vladi. V ponedeljek je zun. podtajnik spet odgovarjal v parlamentu. Spet so pritegnili tudi iz opozicijske prve klopi, da bo lep sprejem najbolj pomagal k izboljšanju v Jugoslaviji.

V Glasgowu je to nedeljo več kot 3000 katoličanov protestiralo proti obisku. Nadškof je izjavil, da odrekajo dobrodošlico sovražniku Boga. Glavni namen je bil pritisniti na vlado, da pritisne na Tita, naj neha tlačiti Cerkev v "tisti nesrečni deželi", kjer so tisoči katolikov prikrajšani za svoboščino, ki jo oznanja Atlantska listina. Med govorniki je bil pi sec g. Evelyn Waugh, ki ga poznamo po jedkem članku o Titu v SUNDAY EXPRESS SU lanskega novembra.

Pes z dvema repoma

Medtem se je g. Waugh ponovno zameril Titu in je povzročil protest jugoslovanskega poslaništva v Bonnu. V nekem nemškem listu je namreč opisoval, kako je Tito od Rusov dobil maršalsko kapa. Dobro se spomni, kako je je prvič nosil na Visu. Kapa ni bila napravljena po meri in ni pristoja la. Toda Tito je "koračil po otoku, ponosen kot pes z dvema repoma, kajti kapa je prišla kot svetniški sij iz ruskega neba."

Kritiki kardinala Stepinca so morali priti na svoj račun in titovci se oblizujejo, ker je anglikanski yorški nadškof dr. Garbett opravičeval Titovo postopanje s katoliško Cerkvijo. Po njegovem je sedanji trdi postopek razumljiv zaradi medvojnih grozodejstev nad pravoslavniimi, ki so jih s silo spreobračali v katolištvo. Yorški nadškof upa, da bo Tito deležen prisrčnega sprejema, ki bo pomenil priznanje pogumnemu možu in žila vi kmečki skupnosti, ki ji načeljuje, ne pa njegovim verskim in političnim pogledom. Dva znana katoliška pridigarja sta se dvignila v protestu - in časopisi so jima posvetili povprečno več prostora kot nadškofu. Eden je zavrnil podtikanja, da bi katoliška Cerkev odgovarjala za preganjanje in spreobračanje. "Niti Paveliću niti nacistom niti malo ni bil mar katolizem!" Dr. Garbett je "slabo poučen za moža na svojem položaju." Kmalu po vojni je pripovedoval podobne zgodbe o Češkoslovaški, a je pozneje prišel na jasno. - Drugi pridigar je opomnil, da je bil Tito slab vojni zavezanik, a brez ozira na to je danes brezbožnik, ki živo preganja kristjane.

Na pisma, ki izražajo skrb zaradi položaja vere v Jugoslaviji, odgovarja angleško zunanje ministrstvo, da daje nečuvni sestanek Tita s škof = fi podlago za upanje na izboljšanje položaja. Škof Petit je pismo imenoval "popolnoma zgrešeno"; vlada naj javno izrazi, da se ne strinja s Titovimi postopki in "že samo dejstvo, da smo ljudje, brez ozira na to, da smo katoliki" bi moralo roditi zahtevo po tem.

Dvig cene

Vsekakor je Tito oseba, o kateri se bo te dni največ pisalo in govorilo. Stalinova smrt mu je dvignila ceno v očeh tistih, ki upajo na "tito"stvo v Pragi in drugih glavnih mestih sovjetskih podložnih dežel. Ker je velikega mojstra, ki je vlekel niti, pobrala smrt, mislijo, da bodo lutke začele plesale po svoje in da jim bo Titov vzgled dal poguma. Te pobožne želje, ki jim je mar le lastna varnost in udobje, ne računajo, na kar opozarja THE TABLET, da "Tito se je razdor" v vrstah Zapada, ker poziva "napredne" sile, naj se izločijo iz skupne fronte proti Sovjetom in grede na svoje.

Poleg dnevnih časopisov izkoriščata Titovo privlačnost tudi oba glavna ilustrirana tednika, oba z milijonskimi nakladami. PICTURE POST priobčujo izvlečke po Dedijerovi knjigi. ILLUSTRATED je v dveh člankih opisoval verski položaj v Jugoslaviji, pri čemer se pisec, ki je bil prvi Titov življenjepisec ni otresel starih titovskih naklonjenosti. V današnjem MANCHESTER GUARDIANU je narisal znani Low slavolok Titu, ki ga grdo gleda nekaj duhovnikov in civilistov, govoreč: "Sramota! No, če bi bilo za kakega trdnega demokrata, kot recimo Franca..."

KOLIKO JIH JE?

Kljub temu, da sredi marca mineva komaj pet let od zadnjega ljudskega štetja, bodo na zadnji dan tega meseca ponovno popisali vse prebivalstvo Jugoslavije. Ta sklep, ki ga moderne države običajno uveljavijo vsakih 10 let, jugosl. komunisti opravičujejo s tem, da so nastale velike spremembe v gospodarskem sestavu prebivalstva. Po približnih cenitvah n. pr. zaključujejo, da ima Slovenija že za dva odstotka več nekmečkega prebivalstva kot pokmetov. S tem pa je v zvezi tudi preseljevanje ljudi iz dežele v mesta ter manjanje zaposlitve in poklicev. Poleg tega so od zadnjega štetja uvedli novo teritorialno-upravno razdelitev države.

Pri letošnjem štetju bosta zanimivi dve postavki, ki ju popis 1948 ni poznal. Muslimanom ne bo njihova vera mogla več služiti za oznako njihove nacionalne opredeljenosti. Tako je n. pr. bilo 1948 v Jugoslaviji neopredeljenih-muslimanov 808.000, Srbov-muslimanov 160.000, Macedoncev-muslimanov 37.000, Hrvatov-muslimanov 29.000 in Črnogorcev-muslimanov 713. Letos pa se bodo morali muslimani izjaviti ali kot Srbi, Hrvati, Macedonci, Črnogorci ali kot "Jugoslovani-neopredeljeni" ali kot pripadniki narodnih manjšin (Turki, Siptarji) ali pa da so nacionalno neopredeljeni.

Druga zanimivost je popisna izjava o veri. Dasi je po ustavi Cerkev ločena od države, vendar državno oblast z ozirom na nove predpise močno zadržuje nima "koliko prebivalcev pripada k določeni veroizpovedi in koliko prebivalcev je brez vere". To novost utemeljujejo s tem, da bodo tako vedeli, ali se kakšna veroizpoved razširja ali pada in če napreduje vernost ali ateizem. "V popisu se ne postavlja kot formalni kriterij pripadnost v neki verski skupnosti, temveč je odločilno osebno prepričanje."

Mirne duše lahko trdimo, da bo zaradi tega novega predpisa nekaj več ljudi imelo nove težave, nove skrbi in da morda utegnejo nedorasli otroci "demaskirati" svoje starše, če jim bodo ti vpisali njihovo religijo.

(ds)

Obiskujejo se

V Združene države je prispela jugoslovanska vojaška delegacija, ki jo vodi novi nač. generalštaba Peko Dapčević, ki je lani že bil v Angliji. V Pariz pa je prišla druga vojaška delegacija pod vodstvom gen. polk. Koste Nadja, Dapčevićevega pomočnika. Gospodarska delegacija je odpotovala na Japonsko, v Burmo in Indonezijo. V Jugoslavijo pa je prispelo 33 ameriških časnikarjev.

Jugoslavija je dobila od Amerikanec prvih štiri jet-letala za šolanje pilotov.

Puč 27. marca

Zadnjič omenjenega prerokanja v "Daily Telegraphu" o puču, če ni bilo konec. Gen. Mirkoviću se čudno zdi kako je polk. Savić mogel pomagati gen. Simoviću, ko pa je ta bil tisto noč v postelji. Polk. Savić pojasnjuje, da mu je gen. Simović dal že prejšnje povelja, ki jih je ponoči izvršil brez ozira na to, kjer je bil general.

+ Sprejeta resolucija 5. kongresa mlade Ljudske mladine se zavzema za mednarodno sodelovanje študentov. V 9 člankem predsedstvu je od Slovencev Tina Remškar, član Zveze komunistov.

## J A V N O M N E N J E

Slovaki in Sudeti: G.urednik! Članek "Repatriacija Nemcev" (KT 107) se opira na enostranske, nepopolne in celo napačne informacije, ki nedvomno izvirajo od Sveta svobodne Češkoslovaške. Slovaška emigracija misli, da je sudetski problem popolnoma češka zadeva in zato ni podpisala s Sudetskimi Nemci nikakršnega sporazuma. Pač pa so koncem avgusta 1950 podpisali sporazum s Karpatskimi Nemci, a tudi tega ne dr. Durčanski za Slovaški osvobodilni odbor, kot pišete, temveč g. Matuš Černak za Slovaški narodni svet v inozemstvu. 10. oktobra lani niso niti gg. Pridavok ali Durčanski, niti g. Sidor, ki je bil težko bolan v Kanadi, podpisali nikakega sporazuma s Sudetskimi Nemci. Pač pa so tega dne v Bonnu zastopniki narodov bivše Češkoslovaške, t.j. Sudetskih Nemcev, Čehov ogrog gen. Prchale, Slovakov in Madžarov iz Slovaške in Karpatske Ukrajine, kakor tudi samih karpatskih Ukrajincev, izdali protest priti Svetu, ki si nepooblaščen prilašča pravico govoriti v imenu državljanov danes komunistične države. Za Slovake sta podpisala g. Černak in dr. Pokorny in ne oni, ki jih omenjate v članku. Svet svobodne Češkoslovaške nima večine niti med samimi Čehi, kaj šele pri Slovakah. Tako je n.p.r. v Labor Service v Nemčiji, ki je pod okriljem Sveta, vsega 14 Slovakov, a nad 200 jih je v slovaških enotah, ki so priključene poljskim. Razmerje časopisov v emigraciji je 1:10. v škodo Sveta. Slovaki imajo svoje organizacije v Kanadi, Argentini, Avstraliji, Novi Zelandiji, Nemčiji itd. Svetu dr. Zenkla ne manjka le Agrarna stranka dr. Černega, temveč tudi od Slovakov največja, Hlinkova Slovaška ljudska stranka, medtem ko Demokratična stranka, ki jo v Svetu zastopa g. Letrich, nima pravice govoriti za Slovake, saj so se mnogi važni možje že oddaljili. Ker ni bilo drugih, so morali v Odbor imenovati žene, svakinje in tete onih malo Slovakov, ki podpirajo Svet. "Glas iz groba" Otona Habsburškega ima enak ugled. Svet je perfektna organizacija, ki zastopa svoje člane pred blagajno NCFE, od katere so do zdaj dobili \$ 300 na mesec. Se glede g. Sidorja: res je postal prvi notranji minister Slovaške, a je po nekoliko dneh moral odstopiti zaradi Nemcev, nakar je ves čas bil poslanik v Vatikanu. G. Durčanski je moral julija 1940 odstopiti kot zunanji minister na pritisk Nemcev.

František Chajma

Problemi: G.urednik! Zakaj se g. P. Jovanović razburja nad mojim pseudonimom -b-? Kot tudi jaz nisem nikoli čul za g. P. Jovanovića (niti me to ne zanima), tako tudi on gotovo ni čul zame, pa bi zanj pomenilo moje polno ime toliko kot moj pseudonim. Ostajam pri svojem mišljenju: knjiga g. Tošića nima znanstvene vrednosti, temveč je politični pamflet. Naj se g. Jovanović ne razburja, če ves svet ne misli tako kot on: V "srbske nacionalne probleme", o katerih piše g. Tošić, spadajo brez dvoma tudi problemi Jugoslavije. To da problemi Jugoslavije vsebujejo tudi probleme Hrvatov, Maceđoncev, Slovencev, Črnogorcev itd. G. Tošić pozna slovenske probleme zelo površno. Iz tega sledi, da ne pozna do volj problemov Jugoslavije, zato pa tudi ne v dovoljni meri nacionalnih srbskih problemov v odnosu do Jugoslavije.

G.urednik! G. Jovanović ne more dati dokazov za svojo neosnovano trditev, da je stališče "ogromne večine Slovencev" v inozemstvu. "naj se Srbi in Hrvati sporazumevajo, mi

pa čakamo, da Jugoslavija ostane ali razpade". Da ni morda g. Jovanović razpisal anketo med Slovenci?

V emigraciji je mogoče dobiti vtis, da bi gotovi Srbi hoteli, da se Slovenci brezpogojno vežejo nanje. Tedaj bi Slovenci morali brez premisleka reči "amen" na vse, kar Srbi žele in kadar žele. Kot nagrado za to bi Slovenci dobili od časa do časa pohvalo od Srbov. Če pa se kdaj Slovenci drznejo povedati svoje mišljenje, tedaj dobe odgovor: "ne mešajte se u naša srpska posla!" Ista slika je v odnošajih med Slovenci in gotovimi Hrvati. To so odnosi med gospodarjem in pokornim psom; ogromna večina Slovencev ne želi igrati vloge slednjega.

Zaradi želje, da bi se takšni odnošaji vsilili Slovincem, je velik del dvignil roke od vsakega vmešavanja v srbsko-hrvatski spor in -"čaka". Toda rešitev srb.-hrv. spora je neizmerne pomena za Slovence, zlasti tiste, ki so za Jugoslavijo. Zato imamo Slovence, morda v manjši meri, ki se niti najmanj ne pomišlja jo nepristransko povedati svoje

mnenje, pa naj potem boli Srbe ali Hrvate. Ti Slovenci nočejo biti "sodniki" v sporu med Srbi in Hrvati, to da želijo, da bi bil spor poravnan; da bi Srbi in Hrvati spoznali, da je krivda na eni in na drugi strani; da imajo i eni i drugi dobre strani; da je sožitje med poštenimi Srbi in poštenimi Hrvati mogoče.

Za pasivno stališče Slovencev so nekateri Srbi in Hrvati več krivi kot pa sami Slovenci. Naravno, da mi Slovenci nismo povsem nedolžni. Kriv da leži tudi pri nas, zlasti pri tistih, ki so nekoč (ali ki zdaj) želijo iz srbsko-hrvatskega spora izvleči nekakšne sumljive koristi za Slovence.

V.Farkaš

Zahvala OZNI: G.urednik! Ne morem o dobroti Vašega poročanja, kot bere mo v KT 109, da se je dr.Fabijan pred sodiščem "skesal in se zahvalil" tajni policiji.

I.Stanič

(Iz našega poročila o "kesanju" je razviden vsaj dvom o navedbi. Menda g.Stanič ne spada med redke bralce, ki bi jim bilo treba s komentarjem dvigati moralo ali soliti pamet ob vsaki vesti iz domovine. Ur.KT.)

Totalitarci: G.urednik! Nihče ne more reči, da sem vnet katolik, še manj klerikalec, toda glede kardinala Stepinca se je potrebno držati načela, da se nekoga ne sme obtoževati brez dokazov in brez možnosti za obrambo. Sicer je obtoževanje podobno lajanju psa v mesec. Pes ponoči laja v mesec, pa ne ve zakaj. Soseščina se zbudi iz spanja, se vznemiri - morda je pa tat? A mesec gre svojo pot in niti za las se ni nič spremenilo na svetu.

S-i.

G.urednik! Nič se ni treba čuditi glede stališča britanskih katolikov, ki jih zanima le preganjanje Cerkev in duhovnikov. Zakaj bi se za vzemali za zatiranje najosnovnejših človeških pravic v Jugoslaviji, ko tako Srbi kot muslimani v emigraciji napadajo katoliško Cerkev? T.J.

Obisk: G.urednik! Prihod Tita v London je popolnoma stvar Britancev. Njihova zadeva je, koga sprejemajo v svoji hiši; mi nimamo pravice, da se mešamo v to z ozirom, da smo sami gostje v njihovi deželi. Po drugi strani pa je netočna ugotovitev, da emigracija ni aktivna in da ne proži številnih podatkov Angležem, da bi se tako angleška javnost seznanila z resnico. Veliko število beguncev

in Angležev, ki poznajo resnico, pošilja uredništvom svoja pisma. Kaj pomaga, ko pa večina listov noče pisem natisniti!? Kaj pomagajo zborovanja - kjer bo le desetina Angležev, ki že resnico poznajo - če pa tisk o tem ne bo hotel pisati? Ne čudimo se enodušnosti konservativcev in laburistov glede Tita. Na notranjem polju vodijo konservativno in socialistično politiko, v vprašanih zunanje politike pa oboji vodijo samo britansko politiko.

L.P.

Strasbourg: G.urednik! Podpisana se zahvaljujema za ponatis članka "Kolegij Svobodne Evrope", ki je bil pri občen v novenberski številki "Slovenske države" in ki ga je Vaš list ponatisnil 2. februarja pod spremenjenim naslovom ("Po tuji glavi"). - Če morda velja zahvala tudi g. Žerjavu, najlepša hvala tudi njemu.

Ing.Vlado Jeras,  
prof.Ciril Mejac

(V KT 110 smo poročali o omenjenem članku pod naslovom "Strašilo v Strasburgu". Obenem smo izrazili svoje mnenje v uvodniku "Po tuji glavi". Veseli nas, če pismo pomeni tiho strinjanje s tem uvodnikom.

Ur.KT)

V oklopnem avtu?

London, 12.marca. (Od dopisnika). Da nes so objavili program Titovega obiska. Kraljičin mož, g.Churchill, g.Eden in častna četa ga bodo pričakali v ponedeljek popoldne. sredi Londona ob Temzi. Od tam se bo (v avtu, ki je varen pred streli) odpeljal do bližnje hiše g.Churchilla, nato bo položil venec na Cenetaph, ki je okrog vogala. G.Churchill mu bo vrnil obisk in gostije se bodo menjavale z razgovori. Zunanji tajnik Popović bo govoril Medparlamentarni zvezi v četrtek in bo naslednji dan imel tisk konferenco. Če bo šlo vse po sreči, se bodo v soboto poslovili, ko se bo g.Churchill oddahnil. Poročajo nam reč, da se zelo boji, da ne bi komunisti po zgledu Trockega poskušali Tita ubiti. Osebnostno je preučil in odobril vse varnostne ukrepe.

= KLIC TRIGLAVA =

+ Socialni sklad 29.oktobra je poslal dve pošiljki: g.D.J. (vrednost š 4.00) in g.N.Z. (š 1.12.0).  
+ Zaradi velikonočnih praznikov bo 114. številka izšla 30.marca mesto 6.aprila  
NAROČNINA: eno leto 24/-, četrt leta 6/-; za inozemstvo odgovarjajo vsota